

Βυζαντινά τείχη

Ο παλαιότερος χρονολογικά ιστορικός πυρήνας της πόλης είναι εκείνος που περικλείεται από τα βυζαντινά τείχη, δεν είναι όμως επακριβώς γνωστή η χάραξή τους. Μετά την κατάκτηση της Δράμας από τους Οθωμανούς το 1383, εγκαταστάθηκε

Μουσουλμανικός πληθυσμός σε αυτόν τον πυρήνα ενώ οι κάτοικοί της εκδιώχτηκαν. Σχετικά με τη χρονολόγηση της αρχικής φάσης των τειχών ο Γ. Βελένης τοποθετεί την α' φάση στον 10^ο αιώνα (σύγχρονα δηλαδή με το ναό της Αγίας Σοφίας) ενώ ο Κ. Τσουρής προτείνει μια χρονολόγηση στα μέσα του 3^{ου} -τέλη του 6ου αιώνα.

Από το β' μισό του 17^{ου} αιώνα, ο Τούρκος περιηγητής Εβλιά Τσελεμπή σημειώνει στο οδοιπορικό του την ύπαρξη δύο οικιστικών περιοχών: α) μιας μικρής συνοικίας με 200 κατοικίες «εντός του περιβόλου» και β) της περιοχής του «βαροσιού», της «έξω του φρουρίου πόλης» με επτά συνολικά συνοικίες, 600 σπίτια και 300 μαγαζιά που είναι μεγαλύτερη της πρώτης. Στην «εκτός περιβόλου» αυτή περιοχή θα εγκατασταθεί κύρια μουσουλμανικός πληθυσμός, όπως μαρτυρεί η ύπαρξη ενός μεγάλου αριθμού μουσουλμανικών τεμενών, όπως το Εσκή Τζαμί (Αγ. Νικόλαος).

Στην περιοχή αυτή, υπήρχε ένας ξύλινος πύργος του Ρολογιού, δίπλα στα τείχη, κοντά στην εκκλησία της Αγίας Σοφίας ο οποίος τοποθετήθηκε κατά την οθωμανική περίοδο της πόλης και έστεκε εκεί ως το 1945.

Βυζαντινά τείχη

Κατά τη διάρκεια του 18^{ου} αιώνα και τις αρχές του 19^{ου} αιώνα η Δράμα γνωρίζει ιδιαίτερη άνθιση για αυτό και επεκτείνεται έξω από τα βυζαντινά τείχη. Ωστόσο, η μέχρι και σήμερα παρουσία τριών χριστιανικών εκκλησιών στον εντός των τειχών οικιστικό πυρήνα (Αγία Σοφία, Μητρόπολη, Ταξιαρχες) και η εγκατάσταση του μουσουλμανικού πληθυσμού έξω από αυτόν, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο χριστιανικός πληθυσμός είχε μακρόχρονη διαμονή εντός των τειχών.

Τα τείχη έχουν περίπου 850 μ. περίμετρο ενώ ο οικισμός που περιέκλειαν είχε έκταση μόλις 40 στρεμμάτων. Το σχήμα τους ήταν ακανόνιστο ενώ τετράγωνοι πύργοι υψώνονταν σε απόσταση 60-80 μ. ο ένας από τον άλλον. Το οριζόντιο πάνω στο οποίο είναι χτισμένη η οχύρωση είχε σαν όρια, βόρεια και ανατολικά τον χείμαρρο, το τσάι, νότια τα νερά της Αγίας Βαρβάρας, ενώ πιο ευάλωτη ήταν η δυτική πλευρά. Υπήρχαν δύο πύλες εισόδου/εξόδου στην πόλη: μία ανατολική (κοντά στο ναό των Ταξιαρχών) και μία δυτική, δυτικά της Μητρόπολης. Ως προς την τοιχοδομία παρατηρείται λιθοδομή στην οποία παρεμβάλλονται 3-5 σειρές πλίνθων ενώ ως συνδετικό υλικό χρησιμοποιείται ασβεστοκονίαμα με σπασμένο κεραμίδι.

Σήμερα, η ανατολική πλευρά των τειχών διατηρείται καλύτερα από όλες. Η βόρεια πλευρά νοσεί, αντίθετα από τη δυτική πλευρά σώζονται μόνο ελάχιστα τμήματα. Τέλος, η νότια πλευρά διασώζει μικρά τμήματά της μέσα σε αυλές και πίσω από μαντρότοιχους.

